

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ DE TEOLOGIE „ISIDOR TODORAN”

REZUMAT

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

ARHIM. PROF. UNIV. DR. ABIL. TEOFIL (CRISTIAN) TIA

DOCTORAND:

PR. TEODOR - MARIUS CORNEA

CLUJ-NAPOCA

2024

**UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ DE TEOLOGIE „ISIDOR
TODORAN”**

**PREOTUL AUGUSTIN POP (1901-1985),
SLUJITOR MEMORABIL AL ORTODOXIEI
TRANSILVANE
-TEZĂ DE DOCTORAT-**

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

ARHIM. PROF. UNIV. DR. ABIL. TEOFIL (CRISTIAN) TIA

DOCTORAND:

PR. TEODOR - MARIUS CORNEA

CLUJ-NAPOCA

2024

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR	7
CUVÂNT ÎNAINTE.....	9
1. Motivația alegerii temei de cercetare	11
2. Importanța și actualitatea temei de cercetare	12
3. Obiectivele științifice asumate în cadrul cercetării.....	15
4. Sursele specifice ale cercetării.....	15
5. Stadiul actual al cercetării.....	16
6. Metodologia cercetării.....	19
7. Miza cercetării vieții și a activității părintelui Augustin Pop.....	20
I. CONTEXTUL POLITIC ȘI BISERICESC DIN TRANSILVANIA DE NORD-VEST ÎN PERIOADA HORTHYSTĂ.....	22
1.1. Dictatul de la Viena și ocupația Horthystă în Nord-Vestul Transilvaniei.....	29
1.2. Situația Bisericii Ortodoxe în Transilvania de Nord-Vest.....	40
1.3. Metode de oprimare folosite în teritoriul românesc	45
1.4. Preoți martirizați în Transilvania de Nord în perioada hortystă (1940-1944).....	50
1.5. Masacre comise de trupele de ocupație în județul Sălaj.....	53
1.5.1. Nușfalău 8 septembrie 1940.....	53
1.5.2. Ip 14 septembrie 1940	53
1.5.3. Treznea 9 Septembrie 1940	54
1.5.4. Cerișa 15 septembrie 1940.....	60
1.5.5. Marca 15-16 septembrie 1940.....	61
II. VIAȚA ȘI ACTIVITATEA PĂRINTELUI AUGUSTIN POP - VICTIMĂ A REGIMULUI TOTALITAR HORTHYST.....	66
2.1. Copilăria, anii de școală primară și secundară	67
2.2. Academia „Andreiană” din Sibiu (1921-1925).....	72
2.3. Scurt istoric al Parohiei Mijlocenii-Bârgăului.....	77
2.4. Slujirea sacerdotală și activitatea administrativ-bisericească la Mijlocenii-Bârgăului (1926-1973).....	83
2.5. Părintele acuzat de propagandă politică.....	96
2.6. Arestarea și condamnarea la moarte.....	98

2.7. Supraviețuirea și tămăduirea în chip dumnezeiesc.....	106
2.8. Pensionarea și trecerea la cele veșnice.....	108
III. OPERA OMILETICĂ ȘI CATEHETICĂ A PĂRINTELUI AUGUSTIN POP.....	109
3.1. Schițe de predici din studenție manuscris (1924-1925).....	110
3.1.1. Predică la Învierea Domnului.....	110
3.1.2. Predică la Duminica Tomii.....	111
3.1.3. Predică Despre frica de Dumnezeu.....	111
3.1.4. Predică la Înălțarea Sfintei Cruci.....	112
3.1.5. Predică la Nașterea Domnului Iisus Hristos.....	113
3.1.6. Predică la Anul Nou.....	113
3.1.7. Predică la Duminica I din post.....	113
3.1.8. Predică la Duminica Floriilor.....	114
3.1.9. Predică la introducerea în parohie.....	114
3.1.10. Predică pentru Taina Mărturisirii.....	115
3.2. Schițe de cateheze din studenție manuscris.....	117
3.3. Schițe de predici la duminici și sărbători manuscris.....	118
3.4. Schițe cateheze manuscris.....	125
3.5. Predici funebre.....	127
3.5.1. „Predică funebrală”.....	128
3.5.2. Cuvântare la înmormântarea.....	129
IV. ACTIVITATEA CULTURAL-ARTISTICĂ A PĂRINTELUI AUGUSTIN POP.....	132
4.1. Conferințe preoțești.....	132
4.2. Activitatea corală între 1927-1973.....	143
4.3. Biblioteca Părintelui Augustin Pop.....	147
V. MĂRTURII DESPRE UN SUFLET MEMORABIL.....	150
1. Părintele Profesor Pensionar Simeon Cristea.....	150
2. Doamna Profesoară Pensionară Maria Holbură.....	152
3. Domnul Jurist Pavel Știrbu.....	157
4. Preotului pensionar Ioan Fontu.....	161
5. Doamna Maria Zaharie.....	162
6. Domnul Leon Andreica.....	163

7. Domnul Profesor Ioan Lazăr.....	165
8. Doamna Învățătoare Livia Blaga.....	165
9. Domnul Colonel (rtg.) Ioan Cordovan.....	166
10. Domul Ioan Trișcă.....	169
11. Domnul Mihai Baltag.....	170
CONCLUZII.....	172
ANEXE.....	176
BIBLIOGRAFIE.....	221
Ediții ale Sfintei Scripturi.....	221
Dicționare.....	221
Lucrări de referință.....	222
Articole.....	228
Izvoare inedite.....	232
Predici și cateheze în manuscris din studenție (în Arhiva Familiei Pop).....	238
Predici în manuscris (în Arhiva Familiei Pop).....	239
Conferințe preoțești.....	242
Resurse media.....	243

Cuvinte-cheie: *Augustin Pop, regimul horthysto-fascist, supraviețuire, slujire, suferință, închisoare, împușcare, mărturisitor, predicator, mărturie*

Îndemnul Sfântului Apostol Pavel adresat Evreilor „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința” (Evrei 13,7), este foarte grăitor în ceea ce privește creionarea personalității Părintelui Augustin Pop și transpunerea în viața noastră a faptelor bune, pe care le-a înfăptuit dânsul în cei 84 de ani de viață pământească.

Prezenta teză de doctorat „Preotul Augustin Pop (1901-1985), Slujitor memorabil al Ortodoxiei Transilvane”, sub coordonarea părintelui profesor Arhim. Teofil (Cristian) Tia, și-a propus să scoată în evidență personalitatea și misiunea unui preot de la țară, care a rămas în memoria locuitorilor un colos al lucrării pastorale și un model excepțional de preot pentru urmași.

Augustin Pop a fost preot ortodox, cu origini sălăjene, unul dintre marii oratori și patrioți ai secolului al XX-lea, s-a născut la 26 noiembrie 1901 în satul Bozna¹, Județul Sălaj, în familia preotului Ioan și Maria Pop, nepot al vrednicului de pomenire protopop al Huedinului, preotul martir Aurel Munteanu. Copilăria și-a petrecut-o în satul Bălan, alături de frați și surori. La vârsta de 7 ani rămâne orfan de mamă și din cauza problemelor pecuniare ale familiei, își începe clasele primare la Școala de stat maghiară² din Zalău în perioada 1908-1910, respectiv Jibou în 1912-1913, (oraș din 1968), fostă școală confesională reformată până în 1895³. Studiile

---

¹ Cf. Actul de naștere, Nr. 116/1901, eliberat de Sfatul Popular al comunei Agrij, în *Carnet de muncă. Republica Populară Română*, Seria T.m. Nr. 532420, eliberat de Protopopiatul Ortodox Român, Raionul Bistrița, 13 septembrie 1962, fila 2, în Arhiva Familiei Pop.

² Considerată „școala săracilor, cu băieți de meseriași, de plugari și muncitori simpli”. DĂNUȚ POP, *Biserica și societate în Sălaj. Protopopiatul Ortodox Românași*, Editura Caiete Silvane, Zalău, 2002, p. 93.

³ DAIANA PINTEA, „File din istoria învățământului jibouan” în *Caiete silvane*, an I (2005), nr. 6, p. 15.

gimnaziale, le va continua la Gherla⁴ în perioada 1913-1917⁵, unde i s-a maghiarizat și numele și prenumele, fiind cunoscut sub denumirea de „Papp Agoston”. Începându-și studiile departe de locurile natale și de cei dragi, învățând o altă limbă pe lângă cea maternă, aveau să-i contureze Părintelui Augustin Pop, o personalitate puternică, de care va avea mare nevoie mai târziu. A avut de parcurs o perioadă zbuciumată între anii 1917-1919, care i-a marcat tinerețea⁶. Din pricina Primului Război Mondial a fost dus departe de originile natale, iar anul școlar 1918-1919 la frecventat la Jászberény un oraș din Ungaria⁷, nu foarte departe de granița cu România. Singurul document care s-a păstrat de acolo este o adeverință⁸ unde este menționat anul școlar 1918-1919. După întoarcerea sa în România, s-a înscris în clasa a șaptea la Școala normală de învățători⁹ din Zalău, frecventând anul școlar 1919-1920¹⁰. Își va finaliza studiile preuniversitare la Cluj¹¹, la Școala normală, în anul școlar (1920-1921), făcând astfel parte din prima promoție de absolvenți ai acestei instituții. Între anii 1965 și 1990, această școală se numește Liceul Pedagogic, iar din 1996, la aniversarea a 125 de ani de existență, școala își i-a titlatura de Colegiul Național Pedagogic „Gheorghe Lazăr”¹².

Datorită pregătirii sale intelectuale temeinice și a rezultatelor bune pe care le-a dobândit de-al lungul anilor de studiu, tânărul Augustin Pop își îndreaptă pașii spre Academia „Andreiană” din Sibiu, fiind considerată cea mai veche instituție de învățământ teologic ortodox din țara noastră¹³. Frecventează cursurile Academiei în perioada 1921-1925, pe care o va

---

⁴ Gherla - Magyar Királyi Állami Főgimnázium - Liceul (gimnaziul superior) regesc maghiar de stat. Era fostul Liceu armeano-catolic înființat în 1861, care în 1894 devine instituție de stat. Cea mai veche unitate școlară secundară din Gherla fusese înființată în 1792. Clădirea în care funcționa a fost dată în folosință în anul 1896. Vezi SZONGOTH KRISTÓF, *Szamosújvár Szabad Királyi Város monográfiája 1700-1900*, II kötet, Todorán Endre „Auróra” Könyvnyomdája, Szamosújvár, 1901, pp. 115-116.

⁵ Cf. *Gimnáziumi bizonyítvány*, 29 iunie 1914, 22 mai 1915, 23 iunie 1916, 8 iunie 1917, 4 file, în Arhiva Familiei Pop.

⁶ Armata română, în drum spre Budapesta, l-a luat ca și translator pentru că vorbea foarte bine limba maghiară. Din capitala Ungariei s-a întors singur pe jos. Flămând și extenuat, s-a hranit cu iarbă și neavând un punct de reper, a adormit în pusta imensă, (acestea au fost relatate de părintele doamnei Maria Holbură).

⁷ AUGUSTIN POP, *Autobiografie*, manuscris, Mijlocenii Bărgăului, 6 decembrie 1948, fila 1, în Arhiva Familiei Pop.

⁸ Cf. *Iskolai bizonyítvány*, Nr. 213/1919, eliberat de All. El. Mėpiskolai Tani Tokėpzőintėzet, Jászberény, 7 iunie 1919, 1 fila, în Arhiva Familiei Pop.

⁹ Cf. *Certificat de clasă*, Nr. 444/1920, eliberat de Școala normală de învățători din Zalău, 15 iunie 1920, 2 fila, în Arhiva Familiei Pop.

¹⁰ Obținând rezultate foarte bune la muzică vocală, violin, desen, lucru manual, practică agricolă și gimnastică.

¹¹ Cf. *Diplomă de Capacitate pentru Ȋnvățător*, Nr. 81/1921, eliberat de Școala normală de învățători din Cluj, 21 septembrie 1921, fila 1, și Cf. *Certificat de clasă a Școllei normale de învățători din Cluj*, Nr. 370/1920/21, eliberat de Școala normal de băieți din Cluj, 28 mai 1921, 3 file, în Arhiva Familiei Pop.

¹² „Momente de referință din evoluția Școlii Normale „Gh. Lazăr Cluj-Napoca la Ȋmplinirea a 25 de ani din al doilea veac de existență” în GHEORGHE STANCU (coord.), *Anuarul Colegiului Pedagogic „Gheorghe Lazăr” Cluj-Napoca, 1971-1996*, Cluj-Napoca, 1996, pp. 11-13.

¹³ MIRCEA PĂCURARIU, *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986*, Sibiu, 1987, pp. 20-21.

absolvi în anul 1925, în urma unui „examen fundamental”, susținut în sesiunea 19 și 23 iunie, în baza Certificatului Nr. 10¹⁴.

După obținerea titlului de „*Licențiat al Academiei Teologice*”, din Sibiu, se întoarce acasă la Bălan și aici îi adresează o cerere Preasfințitului Nicolae Ivan al Clujului pentru obținerea unui loc de muncă. Răspunsul a venit foarte repede, iar în data de 5 septembrie 1925 este numit pedagog de studii la „*Academia Teologică din Cluj*” pentru anul școlar 1925-1926¹⁵, de către Consistoriul Eparhial Ortodox Român din Cluj. În acest timp, tânărul Augustin Pop și-a continuat pregătirea pentru a fi slujitorul lui Hristos și în data de 7 octombrie 1925 a susținut „*examenul de calificare preoțească*”, obținând, *Atestatul*, cu calificativul „*Foarte bine*”¹⁶.

La începutul anului 1926 pe 31 ianuarie, tânărul teolog și pedagog Augustin Pop, se prezintă și ia examenul pentru Parohia Mijlocenii Bârgăului, care era vacantă. După încheierea anului școlar, la data de 19 august, se căsătorește cu tânăra Rafila Bârsan¹⁷, absolventă a Școlii normale de fete din Cluj¹⁸. Astfel, după Sfânta Taină a Cununiei, este repartizat prin concurs preot în parohia Mijlocenii Bârgăului¹⁹, fiind hirotonit preot la sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului 8 septembrie 1926 de către Presfințitul Dr. Episcop Nicolae Ivan²⁰ și instalat în oficiul de paroh de către protopopul Bistriței Grigore Pletosu²¹, la data de 19 septembrie 1926²². De-al lungul celor 47 de ani de slujire (1926-1973) în Parohia Mijlocenii Bârgăului, Părintele Augustin Pop a realizat lucruri și lucrări mărețe, fiind ctitor de biserică și de suflete, fapt pentru care Preasfințitul Episcop Nicolae Colan, recunoscându-i meritele, l-a

---

¹⁴ Cf. *Certificat de examen fundamental, Nr. 10/924/5*, eliberat de către Rectoratul Academiei Teologice Ortodoxă Române din Sibiu, 19/23 iunie 1925, 1 filă, în Arhiva Familiei Pop.

¹⁵ Cf. *Decizie de numire, Nr. 5222/1925*, eliberat de Consistoriul Eparhial Ortodox Român Cluj, din 5 septembrie 1925, 1 filă, în Arhiva Familiei Pop.

¹⁶ Cf. *Atestat de calificare, Nr. 6040/1925*, eliberat de Consistoriul diecezan Cluj, din 7 octombrie 1925, 1 filă, în Arhiva Familiei Pop.

¹⁷ Fiica preotului greco-catolic Ioan Bârsan și a preotesei Maria Bârsan din localitatea Ruștior, Județul Năsăud. RAFILA BÂRSAN (1904-1982) născută la data de 15 februarie 1904, Cf. *Certificatului de Naștere, Nr. GS- 971927*, eliberat de *Republica Populară Română*, Seria Ne Nr. 233414, Raionul Bistrița, 1 august 1904, fila 2, în Arhiva Familiei Pop.

¹⁸ Cf. *Certificat de clasă, Nr. 280/1923*, eliberat de Școala normală de fete din Cluj, 26 iunie 1923, fila 1, în Arhiva Familiei Pop.

¹⁹ AUGUSTIN POP, *Viața și activitatea*, manuscris, Mijlocenii Bârgăului, 1963, fila 2, în Arhiva Familiei Pop.

²⁰ Arhiva Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului – Fond: *Dosarele preoților*, Cartea hirotonirilor și hirotonosilor începută la 17 decembrie 1921, terminată la 31 decembrie 1977, poziția 114.

²¹ (1848-1934), fost profesor al poetului George Coșbuc. S-a scris despre Grigore Pletosu. Iată câteva dintre cele mai recente titluri: MARIUS DAN GOGA, „Activitatea unui erudit slujitor al Bisericii”, în: *Altarul Banatului*, SN, XXVII (2016) 1-3, pp. 120-129; IULIU-MARIUS MORARIU, *Restitutio Grigore Pletosu*, Eikon / Renașterea, Cluj-Napoca, 2014; GRIGORE LINUL, „Preotul Grigore Pletosu la Năsăud”, în: *Cuibul Visurilor*, XVI (2011) 5, p. 8; IULIU-MARIUS MORARIU, „Protoiereul astrict Grigore Pletosu – cleric și cărturar năsăudean”, în: *Transilvania*, SN, XLI (CXLV) (2013) 3, pp. 28-32; VASILE BOIERU, „Grigore Pletosu – protopopul de Bistrița”, în: *Ardealul*, II (1942) 15, p. 2.

²² Cf. Arhivele Naționale Bistrița-Năsăud, Fond: *Oficiul parohial ortodox român Mijlocenii Bârgăului*, Nr. actului 9, anii 1880-1946, proces-verbal nr. 45 din 16 septembrie 1926.

distins în anul 1947, cu brâu roșu²³, în anul 1963 Presfințitul Episcop Teofil Herineanu l-a decorat cu titlul de iconom stavrofor²⁴, iar unsprezece ani mai târziu în 1974, i s-a acordat Medalia Jubiliară²⁵. **Metodologia temei de cercetare.** Ne-am propus ca pe întreg procesul de studiu să consultăm bibliografia existentă care face referire la persoana Părintelui Augustin Pop, care din păcate este relativ redusă. Volumele și revistele publicate până în prezent, îl menționează pe părintele ca victimă a regimului horthyst și relatează tragedia asasinării lui, dar nici unul dintre ele, nu abordează o perspectivă mărturisitoare, misionar-pastorală a vieții și activității Părintelui Augustin Pop. Menționăm faptul că cercetarea a fost anevoioasă, deoarece în marea măsură a ei, s-a bazat pe studierea Arhivei personale a părintelui și a altor arhive, cum ar fi: Arhivele Naționale Bistrița-Năsăud, Arhivele Naționale Sălaj, Arhiva Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Arhiva Parohiei Mijlocenii Bârgăului, Arhiva Primăriei Josenii Bârgăului, Arhiva Primăriei Prundu Bârgăului, Arhiva Municipiului Bistrița, Arhivele Naționale ale Statului București, Arhiva Ministerului Internelor, Arhiva Ministerului Afacerilor Externe și Arhiva Ministerului Apărării Naționale. Așadar, cercetarea de față constă în studierea aprofundată a izvoarelor care oferă informații cu privire la viața și activitatea misionar-pastorală și mărturisitoare a părintelui Augustin Pop. Această categorie de surse informaționale cuprinde: caietele de lucru ale părintelui Augustin Pop, cuprinzând schițe de predici, diverse însemnări, ciorne ale unor scrisori, raportul tragediei asasinării sale, schițe ale unor conferințe preoțești, înregistrări audio, interviuri, din care am putut afla gândirea și concepția părintelui asupra slujirii preoțești, aflate în Arhiva Familiei Pop²⁶.

Actualitatea temei de cercetare. Așa cum s-a amintit mai sus, bibliografia referitoare la Părintele Augustin Pop este relativ redusă și sunt amintite câteva aspecte din viața lui, atât pe plan local, al Văii Bârgăului și la nivelul Municipiului Bistrița, s-a menționat adeseori suferința prin care a trecut și condamnarea la moarte prin împușcare în 10 octombrie 1944. La nivelul Facultății de Teologie Ortodoxă clujene nu s-a scris nimic care să facă referire la personalitatea părintelui. De aceea, sub îndrumarea părintelui profesor Arhim. Teofil Tia, ne-am gândit să-l așezăm și pe Părintele Augustin Pop în rândul marilor preoți transilvăneni, care și-au îndeplinit cu mult zel misiunea preoțească și au apărat credința strămoșească, cu prețul vieții. Astfel, ctitor de biserică și ctitor de suflete, părintele Augustin Pop constituie un model pentru noile generații de clerici, care au nevoie, asemenea lui, să se adapteze permanent la

---

²³ AUGUSTIN POP, *Stat de serviciu*, Nr. 4169, din data de 20.07.1947, fila 13, în Arhiva Familiei Pop.

²⁴ AUGUSTIN POP, *Stat de serviciu*, Nr. 6401, din data de 26.12.1963, fila 13, în Arhiva Familiei Pop.

²⁵ AUGUSTIN POP, *Medalia Jubiliară, 30 de ani de la Eliberarea României de sub dominația fascistă*, dată la 23 august 1974, în Arhiva Familiei Pop.

²⁶ Arhiva Familiei Pop, este deținută de Doamna Maria Holbură, fina de botez a Părintelui Augustin Pop.

provocările pastorale, să găsească noi strategii prin care să-și călăuzească credincioșii pe calea mântuirii.

Tehnica de lucru utilizată a fost cea specifică normelor de utilizare în cadrul Facultăților de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română. Revistele sau colecțiile abreviate sunt prezentate în lista abrevierilor de la începutul lucrării. Pentru citarea din caietele de lucru ale părintelui, am păstrat notarea caietelor făcută de părintele însuși, iar caietele nenumerate, le-am numit cu cuvintele însemnate de părintele Augustin pe copertă.

Prezentarea pe capitole. Lucrarea este alcătuită din cinci capitole, câteva subcapitole și subsubcapitole, fiind precedată de lista abrevierilor și de un cuvânt înainte, interpretat ca o mică introducere, urmat de motivația alegerii temei de cercetare, importanța și actualitatea ei, obiectivele și sursele cercetării, stadiul și metodologia cercetării și miza cercetării, iar la final am adăugat concluziile și câteva anexe și fotografii care cuprind documente inedite referitoare la viața și activitatea părintelui, precum și lista bibliografiei pe care am cercetat-o în lucrarea de față.

În primul capitol este prezentat contextul politic și bisericesc al Transilvaniei de Nord în perioada stăpânirii horthyste. În cele cinci subcapitole sunt prezentate Dictatul de la Viena și consecințele lui, situația în care se afla Biserica Ortodoxă în aceea perioadă, metodele de oprimare folosite împotriva românilor, preoții maltratați din Transilvania de Nord în perioada 1940-1944. În subcapitolul al cincilea, care la rândul lui este alcătuit din cinci subsubcapitole sunt prezentate localitățile județului Sălaj unde s-au petrecut fapte abominabile a autorităților de stăpânire.

Al doilea capitol ne prezintă viața și activitatea Părintelui Augustin Pop și el victimă a regimului totalitar horthyst. Este prezentată copilăria zbuciumată a părintelui și studiile primare, secundare și academice departe de ținuturile natale, un scurt istoric al Parohiei Mijlocenii Bârgăului, parohie pe care a slujit-o timp de 47 de ani și activitatea pe care a desfășurat-o aici, acuzarea politică, precum și arestarea lui și altor șase persoane, condamnarea la moarte, supraviețuirea într-un mod dumnezeiesc, pensionarea și trecerea la cele veșnice.

Capitolul al III-lea l-am conceput pentru a scoate în evidență unul dintre multele daruri pe care Bunul Dumnezeu le-a dăruit Părintelui Augustin Pop și anume oratoria. Atât în parohie, cât și pe frumoasa Vale a Bârgăului, unde deseori era chemat să participe la înmormântări sau conferințe preoțești, îi mângâia pe credincioși cu omiliile sale spuse din suflet pentru suflet, ducând mesajul Învierii, al dragostei și al gândului bun până în cele mai întunecate străfunduri ale minții omenești. De aceea capitolul al treilea l-am dedicat operei omiletice și catehetice ale părintelui, alcătuită din schițe de predici și cateheze din studenție, predici la cele mai importante

sărbători ale anului bisericesc, precum și predici funebre. Am folosit ca titlu al acestui capitol, opera omiletică și catehetică, pentru a scoate în evidență munca asiduă în cei 23 de ani (1950-1973), în care Părintele Augustin Pop și-a scris sub forma unei schițe, predicile sale în duminici, sărbători și la marile praznice, cuprinse în cele 12 volume care se află în Arhiva Familiei Pop, încă nepublicate, pe care în viitorul apropiat doresc a le pregăti pentru a fi expuse într-un volum omiletic.

În capitolul al IV-lea am încercat să subliniem frumoasa activitate intelectuală și cultural-artistică a părintelui. Astfel, sunt prezentate conferințele preoțești unde părintele a participat și a susținut conferințe cu o anumite teme sau a rostit o predică tematică, este prezentată activitatea corală și maiestooasă bibliotecă pe care o deținea și deseori o cerceta părintele, documentându-se pentru predicile și conferințele sale sau împrumutând câte o carte copiilor și credincioșilor dornici de lectură și cunoaștere.

Capitolul al V-lea intitulat „Mărturii despre un suflet memorabil”, l-am dedicat mărturiilor persoanelor care l-au cunoscut pe Părintele Augustin Pop. Pentru alcătuirea acestui ultim capitol m-am deplasat la cele 11 persoane pe care le-am intervievat la domiciliu. Menționez faptul că am auzit mărturisiri emoționante și că părintele deși plecat de multă vreme la cele veșnice, a rămas viu în inima, memoria și viața acestor oameni. Persoanele intervievate deși diferite ca profesii (de exemplu: învățători, profesori, preoți, cadre militare și oameni simpli), alcătuiesc prin mărturia lor portretul unei personalități emblematice care a fost Părintele Augustin Pop.

Unul dintre motivele pentru care am ales să tratez această temă, așa cum am afirmat la motivația alegerii temei de cercetare, este reconstituirea (cercetând documnetele existente) vieții și activității vrednicului Părinte Augustin Pop, ca un omagiu și recunoștință față de dânsul și activitatea lui, dar în același timp ca o datorie față de Teologia Pastorală, unde trebuie să fie menționat și Părintele Augustin Pop ca un vrednic slujitor al lui Dumnezeu și al neamului românesc.

Activitatea pastorală a Părintelui Augustin Pop s-a desfășurat într-o vreme în care regimul horthisto-fascist încerca să-și întindă umbrele sale peste sufletele oamenilor și să stingă orice lumină care le-ar fi putut călăuzi pe drumul cel drept. Străbătând din plin toată perioada aceasta, Părintele Augustin Pop a fost un preot care a cunoscut și a înțeles vremea în care a trăit, și-a asumat preoția cu toate consecințele ei și a înțeles chemarea și misiunea sa în veacul zbuciumat în care i-a fost rânduit să slujească. Sentimentul măreției slujirii preoțești și fiorul responsabilității înaintea lui Dumnezeu l-au însoțit permanent pe părintele și în tensiunea dintre aceste două sentimente și-a desfășurat toată activitatea sacerdotală.

Luminați de gândul bun și de recunoștință, pe lângă lucrarea de față, pe care nădăjduim că-i va impresiona pe mulți cititori, anul acesta 2024, când se împlinesc 80 de ani de la împușcarea lui²⁷ (10 octombrie 1944) și 39 de ani de la moartea lui (8 martie 1985), dorim a aduce un alt omagiu Părintelui Augustin Pop, printr-un simpozion care va avea loc în data de 10 octombrie în Comuna-Martir Prundu-Bârgăului.

---

²⁷ Prin minune dumnezeiască supraviețuitor. Trecerea la cele veșnice se întâmplă abia după 41 de ani.